

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Správní soudnictví - otázka příslušnosti soudů

Připomeňme si, že ve správním soudnictví soudy jednají a rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.

Moderní demokratický právní stát si bez správního soudnictví již nelze ani představit. Správní soudnictví je kontrolním institutem, zaměřeným za podmínek platné právní úpravy na kontrolu individuálních správních aktů (Průcha P.: Základní pojmy a instituty správního práva, Acta universitatis brunensis Iuridica No. 215, Brno 1998, str.286).

V rámci této problematiky je více než vhodné náležitě se orientovat v otázkách příslušnosti administrativních soudů. Příslušnost soudu je bezesporu základní procesní otázkou, tedy lidověji napsáno: Který soud se vlastně může naší věcí zabývat a posléze ji případně i rozhodnout.

Připomeňme si, že ve správním soudnictví soudy jednají a rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (dále jen správní orgán). Dále pak administrativní soudy rozhodují o ochraně proti nečinnosti správního orgánu a rovněž rozhodují o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu. Ve správním soudnictví soudy rovněž rozhodují v otázkách kompetenčních žalob. V neposlední řadě patří do gesce správního soudnictví rozhodování ve věcech volebních a věcech politických stran a politických hnutí. V zákonném rámci správního soudnictví, až na výjimečné legálně stanovené případy, se lze domáhat ochrany práv jen na návrh a až po úplném vyčerpání řádných opravných prostředků (samozřejmě připouští-li tyto opravné prostředky k tomu příslušný právní předpis).

České správní soudnictví podle nového soudního řádu správního - tj. zákon č. [150/2002](#) Sb., ze dne 21.3.2002, který nabude účinnosti dnem 1.ledna 2003 - tvoří:

1) Krajské soudy - a) specializovaní samosoudci (specializovaní samosoudci rozhodují např. ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění nebo ve věcech přestupků)
b) specializované senáty - složené z předsedy a dvou soudců

2) Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) . Sídlem NSS je ze zákona statutární město Brno (institut NSS má u nás značnou tradici, v rámci tehdejšího Československa fungoval až do roku 1952 - tedy nikoliv pouze za tzv. první republiky, jak se mylně domnívají někteří občané. I když je pravda, že v posledních letech tehdejší NSS nevyvíjel skoro žádnou činnost)

Nyní však již k - v titulku avizované - soudní příslušnosti ve správním soudnictví.

Pro větší přehlednost příslušnost rozdělme na věcnou a místní.

Věcná příslušnost nám pomáhá typově určit orgán, který bude provádět řízení v prvním stupni. Zmíněná příslušnost v sobě obsahuje i prvek tzv. instanční příslušnosti, jelikož v sobě obsahuje informaci, který orgán bude oficiálně příslušný jako orgán odvolací.

Místní příslušnost nám konkretizuje, který z více věcně příslušných orgánů - tedy z orgánů téhož typu - má provést to které konkrétní individuální řízení.

V českém správním soudnictví se věci mají následovně:

Nestanoví-li soudní řád správní jinak, je k řízení věcně příslušný krajský soud. Nestanoví-li soudní

řád správní jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, jež ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany (srov. Ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 150/2002).

Jak jsme již naznačili v minulé větě, jsou možné jisté zákonné odlišnosti v této příslušnosti, a to např. ve věcech důchodového pojištění a důchodového zabezpečení, je k řízení příslušný ten krajský soud v jehož obvodu má navrhovatel bydliště, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje. Anebo ve věcech nemocenského pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je k řízení příslušný takový krajský soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci rozhodl v prvním stupni. Otázky zmíněného důchodového a nemocenského pojištění jsou velice důležité pro život velké většiny našich občanů, tudíž lze oprávněně počítat se značnou frekvencí takovýchto caus před správními soudy. Proto jsme pokládali za vhodné občany upozornit na výše uvedenou odchylku v místní příslušnosti krajských soudů.

Jak se postupuje v případě, že je návrh ve věci podán u soudu věcně nepříslušného?

Soud, jež není příslušný k vyřízení, musí věc ex lege postoupit věcně a místně příslušnému soudu. Jiná je však situace, byla - li věc nesprávně postoupena NSS. NSS může buď postupovat, tak jako výše zmíněné krajské soudy a postoupit věc přímo místně a věcně příslušnému krajskému soudu, anebo má také možnost předmětnou věc vrátit „pouze“ zpět krajskému soudu, který ji NSS postoupil. V případě, že soud, u něhož byl podán návrh, není místně příslušný k jeho projednání, potom se postupuje následovně: Sám nepříslušný soud má za obligatorní povinnost postoupit věc k vyřízení soudu příslušnému. Poté může dojít ke dvou aplikačním situacím: Soud, kterému byl návrh postoupen, návrh uzná za spadající do sektoru jeho příslušnosti a začne v předmětné věci relevantně jednat. Možnost druhá : soud - adresant nesouhlasí s postoupením, pak tento „odmítající“ soud je legálně povinen předložit předmětné spisy k rozhodnutí o příslušnosti v této věci NSS. Tedy nikoliv zpět původnímu (ne)příslušnému soudu. NSS poté meritorně rozhodne, který soud je příslušný. Tímto rozhodnutím NSS v kompetenčním sporu jsou soudy s konečnou platností vázány.

Mgr. PETR KOLMAN

Katedra správní vědy, správního a finančního práva Právnické fakulty MU Brno

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)